

IZVAJANJE POSEBNIH SOCIALNIH PROGRAMOV IN OPROSTITEV DDV

Pojasnilo DURS, št. 4230-413/2010-2, 11. 3. 2011

Davčni zavezanec navaja, da so zveza in vseh devet medobčinskih društev invalidske organizacije, ki organizirajo in izvajajo posebne socialne programe. Po standardni klasifikaciji dejavnosti (v nadaljevanju: SKD) so zveza in medobčinska društva razvrščena pod šifro dejavnosti 94.991 – Dejavnost drugje nerazvrščenih članskih organizacij, po prejšnji SKD iz leta 2002 pa so bila razvrščena pod šifro 85.322 – Dejavnost invalidskih organizacij, in sicer socialno varstvo z nastanitvijo (sedaj šifra SKD Q/87) ter socialno varstvo brez nastanitve (sedaj šifra SKD Q/88).

Davčnega zavezanca zanima, ali so v dopisu opisane dejavnosti oziroma posebni socialni programi, ki jih izvajajo zveza in medobčinska društva, oproščena plačila DDV v skladu s 6. točko 42. člena ZDDV-1.

V nadaljevanju odgovarjamo:

Posebni socialni program, ki ga zveza izvaja v lastnih prilagojenih objektih, je oproščen plačila DDV v skladu s 6. točko prvega odstavka 42. člena ZDDV-1, in sicer ne glede na to, komu je storitev opravljena.

V skladu s 6. točko prvega odstavka 42. člena ZDDV-1 so plačila DDV oproščeni tisti posebni socialni programi, ki jih izvajajo medobčinska društva, ki po vsebini sodijo v dejavnost socialnega varstva z nastanitvijo ali socialnega varstva brez nastanitve.

Glede storitve, ki jo zveza opravi medobčinskemu društvu, velja:

- če gre za storitev iz 6. točke prvega odstavka 42. člena ZDDV-1, je ta oproščena plačila DDV le, če je nujna za izvajanje posebnih socialnih programov in osnovni namen te storitve ni, da organizacija pridobi dodaten prihodek z opravljanjem transakcij, ki neposredno konkurirajo transakcijam davčnih zavezancev, ki obračunavajo DDV;*
- če pa gre za storitev iz 5. točke prvega odstavka 42. člena ZDDV-1, pa je ta storitev oproščena plačila DDV, če je namenjena za izvedbo posebnega socialnega programa, ki je oproščen plačila DDV, če gre za natančno povrnitev stroškov in zveza iz tega naslova nima dobička in ni verjetno, da taka oprostitve vodi k izkrivljanju konkurence.*

Zveza je invalidska organizacija, ki so jo ustanovila medobčinska društva z namenom ugotavljanja, zagovarjanja in zadovoljevanja skupnih potreb njihovih članov po izvajanju posebnih socialnih programov in storitev, posebej prilagojenih za slepe in slabovidne ter zastopanja interesov slepih in slabovidnih na državni ravni. Člani zveze so društva, v katera so včlanjene osebe s prirojeno ali pridobljeno okvaro vida. Glede na kadrovske, prostorske in materialne možnosti imajo zveza in medobčinska društva opravljeno razmejitev posebnih socialnih programov, in sicer na tiste, ki jih izvaja zveza in na tiste, ki jih izvajajo medobčinska društva.

V nadaljevanju pojasnjujemo oprostitve oziroma obdavčitev konkretnih posebnih socialnih programov, ki jih zavezanec navaja v dopisu.

1. Posebni socialni program, ki ga izvaja zveza v lastnih prilagojenih objektih

V dopisu navaja, da zveza kot enega izmed svojih posebnih socialnih programov v lastnih

prilagojenih objektih organizira in izvaja za slepe in slabovidne osebe program za aktivno ohranjanje zdravja. Pristojno ministrstvo je navedeni program pripoznalo kot posebni socialni program in na tej osnovi zvezi tudi podelilo status invalidske organizacije. Ta program poleg nastanitve in prehrane zajema predvsem aktivnosti za krepitev psihofizičnega in zdravstvenega stanja teh oseb. Poleg slepih in slabovidnih oseb so v program vključeni še spremljevalci in družinski člani z namenom, da se z njihovo pomočjo doseže učinkovitejši rehabilitacijski učinek in prepreči socialno izključenost teh oseb. Za izvedbo tega programa zveza del sredstev pridobi na osnovi razpisa, ker pa ta sredstva ne zadoščajo, zveza določi še prispevek, ki ga morajo plačati uporabniki, ki se za koriščenje programa prijavijo neposredno pri zvezi. Zveza izda račun, pri čemer pa DDV ne obračuna.

Na podlagi 6. točke prvega odstavka 42. člena Zakona o davku na dodano vrednost – ZDDV-1 (Uradni list RS, št. 13/11 – UPB3) so plačila DDV oproščene socialno varstvene storitve, vključno s storitvami domov za starejše, in dobava blaga, ki je z njimi neposredno povezana, ki jih kot javno službo opravljajo javni socialno varstveni zavodi ali druge osebe na podlagi koncesije, ali ki jih opravljajo druge nepridobitne organizacije, ki se po predpisih štejejo za dobrodelne, invalidske organizacije ali organizacije za samopomoč (v nadaljevanju: socialno varstvene storitve).

V skladu z drugim odstavkom 42. člena ZDDV-1 dobava blaga in storitev ni oproščena plačila DDV v skladu s 1., 6., 7., 8., 11., 12. in 13. točko prvega odstavka tega člena, če:

- ni nujna za transakcije, ki so oproščene plačila DDV oziroma je oproščene dejavnosti mogoče opravljati brez te dobave, ali
- je osnovni namen dobave, da organizacija pridobi dodaten prihodek z opravljanjem transakcij, ki neposredno konkurirajo transakcijam davčnih zavezancev, ki obračunavajo DDV.

Pravilnik o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost – pravilnik (Uradni list RS, št. 141/06, 52/07, 120/07, 21/08, 123/08, 105/09, 27/10, 104/10 in 110/10) v 64. členu določa, da se med socialnovarstvene storitve in dobave blaga, ki so z njimi neposredno povezane, iz 6. točke prvega odstavka 42. člena ZDDV-1, pod pogojem, da jih kot javno službo opravljajo javni socialnovarstveni zavodi ali druge osebe na podlagi koncesije oziroma druge nepridobitne organizacije, ki se po predpisih štejejo za dobrodelne, invalidske organizacije ali organizacije za samopomoč, uvršča:

- socialno varstvo z nastanitvijo pod šifro standardne klasifikacije dejavnosti: Q/87;
- socialno varstvo brez nastanitve pod šifro standardne klasifikacije dejavnosti: Q/88.

Kot že sam navaja, je na spletnih straneh DURS objavljeno [pojasnilo, ki obširneje pojasnjuje oprostitvev plačila DDV socialno varstvenih storitev, ki jih izvajajo invalidske organizacije.](#)

Iz pojasnila izhaja, da se sicer dejavnost invalidskih organizacij uvršča pod šifro dejavnosti 94.991, vendar pa je lahko dejavnost oziroma storitev invalidske organizacije oproščena plačila DDV, če so izpolnjeni pogoji iz 6. točke prvega odstavka 42. člena ZDDV-1. **Navedeno pomeni, da so storitve invalidskih organizacij, ki po vsebini sodijo v dejavnost socialnega varstva z nastanitvijo ali socialnega varstva brez nastanitve, oproščene plačila DDV v skladu z navedeno zakonsko določbo. Tako je z vidika DDV odločilno, da aktivnosti davčnega zavezanca vsebinsko sodijo v okvir teh dejavnosti, ne pa, ali je davčni zavezanec za to dejavnost registriran.**

Po pojasnilu Statističnega urada RS se program za aktivno ohranjanje zdravja v lastnih prilagojenih objektih, ki se izvaja za slepe in slabovidne osebe z nastanitvijo in prehrano, uvršča v podrazred 87.300 – Dejavnost nastanitvenih ustanov za oskrbo starejših in invalidnih oseb.

Iz navedenega izhaja, da je posebni socialni program, ki ga izvaja zveza, oproščen plačila DDV v skladu s 6. točko prvega odstavka 42. člena ZDDV-1, in sicer ne glede na to, komu je storitev opravljena.

2. Posebni socialni programi, ki jih izvajajo medobčinska društva

V dopisu navaja različne posebne socialne programe, ki jih izvajajo medobčinska društva. Medobčinska društva del sredstev za izvedbo teh programov pridobijo na osnovi razpisa, če pa ta sredstva ne zadoščajo, uporabnikom zaračunajo še določen prispevek. Medobčinska društva za vplačane prispevke izdajo račun, pri čemer za opravljeno storitev ne zaračunajo DDV.

V zvezi z navedenimi posebnimi socialnimi programi velja, da so tisti programi, ki po vsebini sodijo v dejavnost socialnega varstva z nastanitvijo ali socialnega varstva brez nastanitve, oproščeni plačila DDV v skladu s 6. točko prvega odstavka 42. člena ZDDV-1. Za razvrstitev dejavnosti oziroma v konkretnem primeru posameznega posebnega socialnega programa se v skladu s 146. členom ZDDV-1 uporablja standardna klasifikacija dejavnosti, za razlago katere je pristojen Statistični urad Republike Slovenije. Če program ne sodi v nobeno izmed teh dveh dejavnosti, ni oproščen v skladu s 6. točko prvega odstavka 42. člena ZDDV-1.

Iz navedenega izhaja, da so v skladu s 6. točko prvega odstavka 42. člena ZDDV-1 plačila DDV oproščeni le tisti posebni socialni programi, ki po vsebini sodijo v dejavnost socialnega varstva z nastanitvijo ali socialnega varstva brez nastanitve.

3. Prispevek za program, ki ga izvaja zveza, in ki ga v svojem imenu in za svoj račun pobira medobčinsko društvo

V prilagojenih objektih, s katerimi razpolaga zveza, se izvaja program za aktivno ohranjanje zdravja, ki ga organizira in izvaja zveza (vključuje tudi nastanitev in prehrano ter varstvo pod posebnimi pogoji), istočasno pa posamezno medobčinsko društvo organizira in izvede še svoj posebni socialni program. Medobčinsko društvo zbere uporabnike, ki izkažejo interes za vključitev v posebna socialna programa. V teh primerih zveza od uporabnikov ne pobere prispevka za svoj program, ampak ga zaračuna medobčinskemu društvu (višina prispevka je enaka kot če bi ga zveza pobrala od slepih in slabovidnih oseb).

V telefonskem razgovoru je davčni zavezanec pojasnil, da medobčinsko društvo prispevek za program, ki ga izvaja zveza, pobira v svojem imenu in za svoj račun, kar z vidika DDV pomeni, da medobčinsko društvo v konkretnem primeru uporabnikom opravi dobavo dveh posebnih socialnih programov. Hkrati zveza medobčinskemu društvu opravi storitev uporabe objektov, plačilo te storitve pa predstavlja prispevek.

Iz njegovega dopisa ni jasno razvidno, ali gre v konkretnem primeru za socialno varstveno storitev ali z njo neposredno povezano storitev, ki bi bila lahko oproščena plačila DDV v skladu s 6. točko prvega odstavka 42. člena ZDDV-1 ali za storitev iz 5. točke prvega odstavka 42. člena ZDDV-1. V že omenjenem dopisu iz leta 2008 so navedeni pogoji za oprostitev socialno varstvenih storitev in z njimi neposredno povezanimi storitvami, zato na tem mestu dodatno pojasnjujemo le pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za oprostitev po 5. točki prvega odstavka 42. člena ZDDV-1.

ZDDV-1 v 5. točki prvega odstavka 42. člena določa, da so plačila DDV oproščene storitve, ki jih za svoje člane opravljajo neodvisne skupine oseb, katerih dejavnosti so oproščene plačila DDV ali so neobdavčljive, in so neposredno namenjene za opravljanje

njihove dejavnosti, če te skupine od svojih članov zahtevajo le plačilo njihovega deleža skupnih stroškov in ni verjetno, da taka oprostitve vodi k izkrivljanju konkurence.

Pravilnik v 63. členu podrobneje pojasnjuje obseg oprostitve in pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, da so te storitve oproščene plačila DDV.

In sicer so storitve neodvisnih skupin oseb iz 5. točke prvega odstavka 42. člena ZDDV-1 storitve, ki jih združenja, zbornice in podobne neodvisne skupine oseb (npr.: Zdravniška zbornica Slovenije, Socialna zbornica Slovenije, Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Združenje zavarovalnih agencij ipd.) opravljajo svojim članom v zvezi z uresničevanjem nalog in ciljev, zaradi katerih so ustanovljene.

Storitve iz prejšnjega odstavka so oproščene plačila DDV, če:

- so dejavnosti članov oproščene plačila DDV ali so neobdavčljive,
- te skupine od svojih članov zahtevajo le plačilo njihovega deleža skupnih stroškov ter
- ni verjetno, da taka oprostitve vodi k izkrivljanju konkurence.

Iz navedenega izhaja, da če gre v konkretnem primeru za storitev iz 5. točke prvega odstavka 42. člena ZDDV-1, je le ta oproščena plačila DDV, če:

- *je namenjena za izvedbo posebnega socialnega programa, ki je oproščen plačila DDV,*
- *gre za natančno povrnitev stroškov in zveza iz tega naslova nima dobička ter*
- *ni verjetno, da taka oprostitve vodi k izkrivljanju konkurence.*